

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Pedagogická fakulta
Katedra biologie a environmentálních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(Posudek oponenta)

Práci předložil student: Zuzana Benešová

Název práce: Vršovice, vývoj příměstské krajiny

vedoucí práce: Ing.Jan Andreska, PhD.

1. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ

Jde o rešeršní práci, která se zabývá v úvodu obecným pohledem na využití regionálních prvků ve výuce, metodikou vlastivědy a vyučovacími formami. Poté se autorka zaměřila na oblast městské části Vršovic, a to její geologii, pedologii, zoologii, botaniku a historii. Práce je rozdělena do dvou částí – teoretické (zpracování rešeršních dat) a praktické (praktické vnesení získaných poznatků do výchovy). Zmíněno je vybrané živočišstvo a rostlinstvo, z parků jsou připomenuty Heroldovy sady a Rangherka. V závěru práce je uveden návrh pracovního listu a 26 obrazových příloh. Práce obsahuje i se všemi přílohami 100 stran, seznam literatury obsahuje 49 publikovaných a 27 internetových zdrojů.

2. FORMÁLNÍ ÚPRAVA

Formální a grafická úprava i členění textu jsou na dobré úrovni, obrazové přílohy (26 převzatých obrázků a fotografií) vhodně doplňují text. Jazykový projev je ale na velmi špatné úrovni, neboť se v práci objevuje nezvykle velké množství gramatických i věcných chyb (např. dělení slov uvnitř řádku, vědecké názvy nebyly vždy psány kurzívou, četné překlepy, nevhodné formulace – ..např. můžeme narazit na kuňku..., ..ropuchy jsou ohrožený druh..., ...členovci patří k nejpočetnějšímu živočišnému kmeni..., žluťásek se tu zabydlel..., čeled mandloňové..., ..ve vlhkém dedritu..., z biologického hlediska se mi jeví tato skupina nejvíc prohlášená..., s dostatečným bylinným pasem...a zcela ochočený netopýr večerní..., Vršovice se mohou pyšnit nálezem..., ...pozemky přeměnil na morušové stromy...nakresli znak Bohemky...koncová etapa potoka Botiče..., ...z rodu zpěvných ptáků..

Zarážející jsou četné chyby ve shodně podmětu s přísudkem, což by oponent bakalářské práce předložené na Pedagogické fakultě neměl nacházet – např. původně se vyskytovaly zástupci..., ..hmyzí škůdci se dokázaly zvyknout...,.. velcí savci již v pravěku vymíraly. .druhy jsou sami vystavováni..Vzhledem k tomu, že práci předkládá budoucí učitelka, je toto zjištění nanejvýš ostudné.

Překlepy lze demonstrovat na následujících příkladech: Osteichtyes – Osteichthyes (str.57) – mimochodem, tento taxon se již nepoužívá, *Abramis brana* (str.59), *Scardinius erythrophthalmus* (str. 59), chytridio mykózou (str.61), hybernace (str.64), , krkavcovitý (Corvidae) straka obecná (str.67), (str.67), *Galliula chloropus* (str.67) aj., Rodiniana –správně Rodinie (Rodinia) (str. 24) Arioniadae (str.52) aj.

V práci se ale objevují také nepřesné formulace či přímo věcné chyby: např. břišní ploutve ryb nejsou nepárové ale párové (str.58), kůže je tvořená šupinami (u ryb, str. 58), vědecký název

tlouště není *Leuciscus cephalus* ale *Squalius cephalus* (str.59), není pravda, že by střevle potochní nebyla náročná na prostředí a vyskytuje se v nepříliš čisté vodě, jak je uvedeno na str.59). Všechny ryby nelze kvalifikovat jako dobré bioindikátory – řada druhů má širokou ekologickou valenci (str.59). Obojživelníků žije na světě asi 5700 druhů a nikoli 570 (str.60). O tom, že se ptáci chrání (jen) proto, že lidem pomáhají zbavit se obtížného hmyzu, by se dalo s úspěchem polemizovat. Pozoruhodná informace je, že nejdokonalejší oko ze všech savců mají ptáci (str. 67). Ne všichni savci rodí živá mláďata jak je uvedeno v kapitole Obecná charakteristika savců (str. 69). Je zřejmé, že v několika řádcích zkratkovitě vystihnout charakteristiku určité skupiny živočichů je prakticky nemožné a zákonitě to musí vést i k nepřesnostem. Některé zařazené kapitoly jsou s ohledem na zaměření práce (Vršovice, vývoj příměstské krajiny) zcela nadbytečné, pakliže ale byly zařazené, pak je jejich faktická výpovědní hodnota téměř nulová (Biologický význam ryb –5 řádků), Ekologický význam ryb (5 řádků), Ekologický význam savců (6 řádků), kapitoly o ekologickém (9 řádků) a společenském významu (3 řádky) obojživelníků a plazů, Společenský význam ptáků (4 řádky, str.68). Obecné informace o obojživelnících (str.61) jsou opět nadbytečné, navíc zde nacházíme nepřesnosti (ne vždy mají obojživelníci jednotlivé prsty spojeny plovacími blánami, ne vždy nacházíme v kůži obojživelníků jedové žlázy), v textu o členovcích se dozvídáme, že pokožka je tvořena tvrdou chitinovou kutikulou, která tvoří vnitřní kostru“ (str.54), a že nervová soustava členovců je žebříčková, což neodpovídá skutečnosti. Rovněž informace, že některé druhy savců hibernují a někteří ptáci odlétají do teplých krajín (str.56-57) je vcelku zbytečná (když tak by měly být uvedeny konkrétní příklady přímo ze sledovaného území). Stejně tak obecná informace o tom, že některé druhy živočichů způsobují vážná zdravotní onemocnění opět nikterak nesouvisí se zaměřením práce. Autorka sice v textu píše o svém záměru, že není třeba podrobně určité charakteristiky taxonů fauny popisovat, ale tím, že používá jen několik vět, zákonitě musí docházet k nepřesnostem (stačilo např. u každé skupiny odkázat na publikace, kde jsou příslušné podrobnosti dostatečně uvedeny). U kapitoly Celospolečenský význam hmyzu jsou zmíněny pouze dva druhy, a to včela a bourec morušový, což samozřejmě nepokrývá reálnou šíři jeho významu. Informace o nejstarším obojživelníku *Ichtyostega stensioei* je sice zajímavá, ale vskutku nikterak nesouvisí s Vršovici.

3. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE

Cílem práce podle autorky bylo „získat a zpracovat co nejvíce informací o Vršovících“ V závěru bakalářské práce je konstatování autorky, že vypracovala kompletní vlastivědnou charakteristiku, což ale neodpovídá skutečnosti (mimořádně kapitola závěr je pouze shrnutím obsahu práce). Bylo možné podrobněji zpracovat podrobněji zdejší parky, chybí např. Vršovická zahrada, Havlíčkovy sady, park Jiřiny Haukové... možné bylo zmínit alespoň tamější hlavní dřeviny. Jistě bylo možné získat řadu dalších publikovaných údajů o živočišných (Anděra – Savci Prahy aj.). Více pozornosti mohlo být věnováno představení naučné stezky (kapitola 8.4.), s ohledem na možnosti jejího praktického využití.

V práci byla zvolena dvojí citace použité literatury, jednak pod čarou a pak v závěru v kapitole Seznam použitých zdrojů. Některé citace jsou ale nepřesné (např. č. 114, str. 58 aj.). Nutno ovšem konstatovat, že se autorka snažila důsledně citovat použité údaje. Za vcelku zdařilou kapitolu lze považovat text o historii Vršovic.

Celkový dojem z bakalářské práce je velmi rozpačitý. Práce budí dojem nepříliš promyšlené, obsahově nevyvážené studie, narychlo sepsané a posléze zřejmě již nepřekontrolované, o čemž svědčí velké množství stylistických neobratností, gramatických i věcných chyb. Některé formulace jsou zavádějící až nesmyslné. Je ke škodě, že zajímavé obrázky v příloze nejsou více propojeny s vlastním textem (např. s odkazy na ně). Autorka měla zjevně problém s koncepcí celé práce, protože se zde objevují části textů prakticky nesouvisející s hlavním zaměřením.

Některé obecné pasáže v textu měly být více konkrétněji provázány se studovanou oblastí – pak by mělo smysl je uvádět. Přesto lze konstatovat, že práce obsahuje základní informace o krajině, přírodě a historii pražských Vršovic. Praktická část zahrnuje pracovní list (5 jednoduchých otázek) – není uvedeno pro jakou věkovou kategorii je určen a možná, že stálo za úvahu se více zamyslet nad volbou otázek. Zatím tedy nelze hovořit o praktické části práce v pravém slova smyslu, protože pracovní list nebyl s žáky zatím odzkoušen.

4. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ:

Jaký je rozdíl mezi šestinohými a brouky?

Proč jsou pilatky dle autorky pro tuto práci důležité? Proč tato skupina byla vybrána jako modelová, když je jejich determinace je poměrně obtížná?

Jaké ryby můžeme objevit při koupání v rybnících? (str.59)

Co je to podprůměrné stanoviště? (str.63)

Uveďte příklad léku, který slouží k rozšiřování zornic (str.66)

Na str.66 je uvedeno, že ptáci patří do třídy plazů. Jaký systém byl v tomto případě použit?

Jaký je rozdíl mezi zpěvavým a nezpěvavým ptákem?

Jak mohou menší hlodavci úspěšně čelit dopadu meteoritu? (str.70-71)

Skutečně se ve Vršovicích objevuje kuňka velká (*Bombina maxima*)?

5. CELKOVÉ HODNOCENÍ

Bakalářskou práci Zuzany Benešové podmíněně i přes zjevné nedostatky doporučuji komisi k projednání s tím, že konečný verdikt bude vyneseno na základě celkového vyhodnocení obhajoby.

Datum: 4.9.2018

Prof.RNDr.Lubomír Hanel, CSc.